

Doğanhisar İlçesi ve Tarihçesi

Bu sunumda Doğanhisar ilçesi tarihi geçmişı, coğrafi yapısı, yöresel özellikleri, ekonomik yapısı, nüfus ve demografik yapısı, eğitim durumu ve sağlık durumu yönleriyle ele alınacaktır.

Abbas Fatih Özcan

Ankara Üniversitesi Elektrik Elektronik Mühendisliğı

4.Sınıf

Sunum İçeriği

- Doğanhisar'ın Tarihçesi
- Doğanhisar'ın Coğrafyası ve İklimi
- Doğanhisar Nüfusu ve Demografisi
- Doğanhisar'ın Ekonomik Durumu
- Doğanhisar'ın Geleneksel El Sanatları
- Doğanhisar'ın Eğitim Durumu
- Doğanhisar'ın Sağlık Durumu

Doğanhisar'ın Tarihçesi

- Doğanhisar M.Ö. 500 yıllarında Metyos ismi ile anılmaktadır. M.S. 395 yılında Bizans hakimiyetinde olup M.S. 704-708 yıllarında Emevi ve Abbasi taaruzlarına uğramıştır.
- 1071 Malazgirt Savaşı sonrası 1110 yılında Doğanhisar Türk hakimiyetine geçmiştir. Sonrasında Karaman Oğulları gibi çeşitli Türk beylikleri hakimiyetine girmiş ancak 1467 yılında Fatih Sultan Mehmet devrinde Osmanlı İmparatorluğuna bağlanmıştır.
- Türkiye Cumhuriyeti yıllarında ise ilk başta Akşehir'in bir Bucağı iken 27 Haziran 1957 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan kanun kararıyla ilçe olmuştur.

Doğanhisar'ın Tarihçesi

- Doğanhisar isminin nerden geldiğine dair iki tane rivayet vardır:
- Selçukluların armasındaki “Doğan Kuşu” ‘na ithafen buraya “Doğan Kalesi” adı verilmiştir ve yerleşim birimi olarak daha sonra Doğanhisar diye anılmıştır.
- Bir diğer rivayete göre Doğan Kalesi’nin ismi 1176 yılında Miryokefalon Savaşı'nda şehit düşen Emir Doğan Bey'den gelmektedir.
- Emir Doğan Bey, Türkiye Selçuklu Ordusu Başkomutanıdır ve Doğanhisar Kalesi’nin içine defnedilmiştir.
- Doğanhisar isminin bu beyden ya da Doğu Hisarı isminden gelmesi muhtemeldir.

Günümüzde Doğanhisar

Günümüzde Doğanhisar

Doğanhisar'ın Coğrafyası ve İklimi

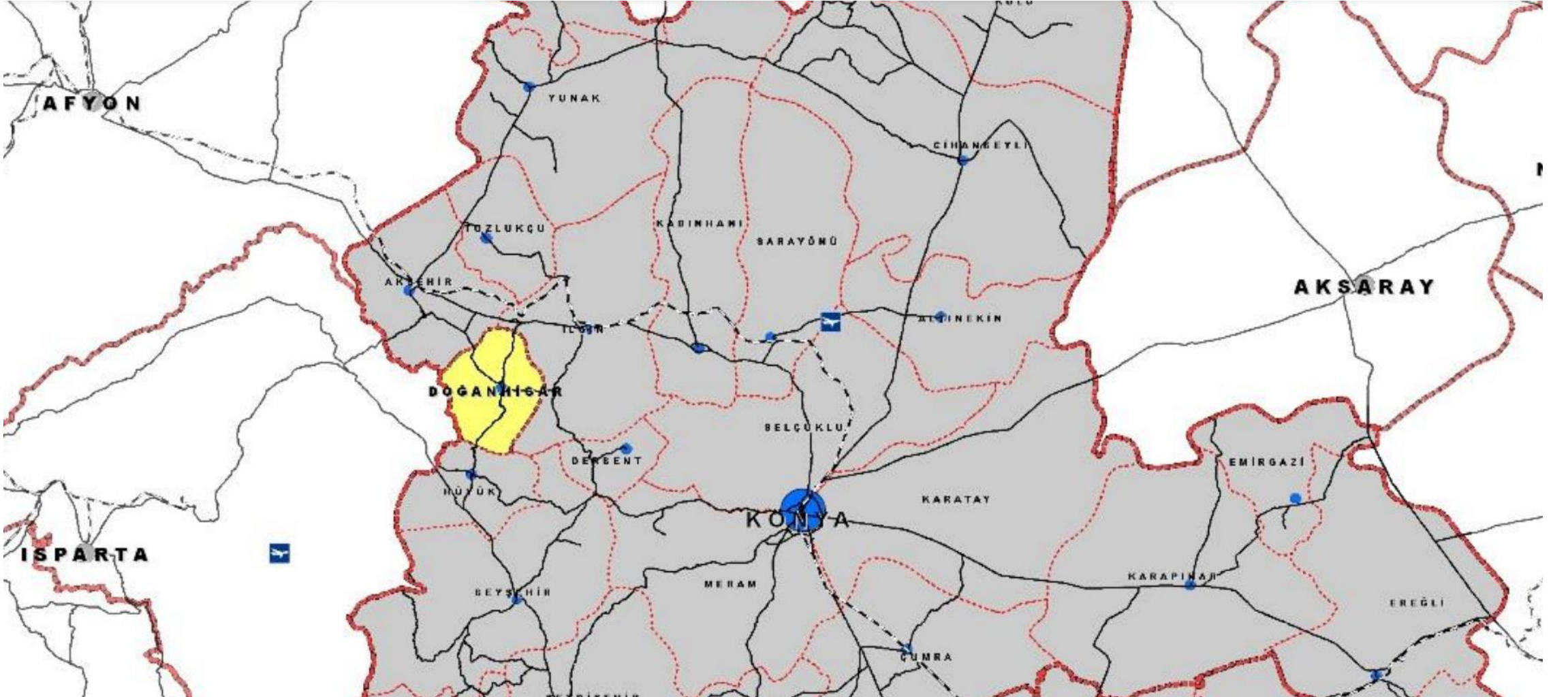
- Konya'nın batısında kalır, Konya merkeze 122 km uzaklıkta bir ilçedir.
- İlçenin yüzölçümü yaklaşık 520 km² olup, yükseltisi 1220 metredir.
- Sultan Dağlarının kuzeydoğu eteklerine kurulmuştur.
- Doğuda Ilgın İlçesine, güneyde Hüyük ilçesine, batıda Isparta'ya ve Akşehir'e komşudur.
- Genel olarak karasal iklim hakimdir.
- İlkbahar ve sonbaharda olmak üzere 2-3 ay kadar yağmur yağışı alır bununla beraber yazları kurak ve sıcak, kışları soğuk ve yağışlıdır.

Doğanhisar'ın Coğrafyası ve İklimi

- Konya'nın batısında kalıp, Konya merkeze 122 km uzaklıkta bir ilçedir.
- İlçenin yüzölçümü yaklaşık 520 km² olup, yükseltisi 1220 metredir.
- Sultan Dağlarının kuzeydoğu eteklerine kurulmuştur.
- Doğuda Ilgın İlçesine, güneyde Hüyük ilçesine, batıda Isparta'ya ve Akşehir'e komşudur.
- Genel olarak karasal iklim hakimdir.
- İlkbahar ve sonbaharda olmak üzere 2-3 ay kadar yağmur yağışı alır bununla beraber yazları kurak ve sıcak, kışları soğuk ve yağışlıdır.

Konya İlçe Haritasında Doğanhisar

Sultan Dağları'na Nispeten Doğanhisar'ın Konumu

Kış Mevsiminde Doğanhisar'da Kar Yağışı

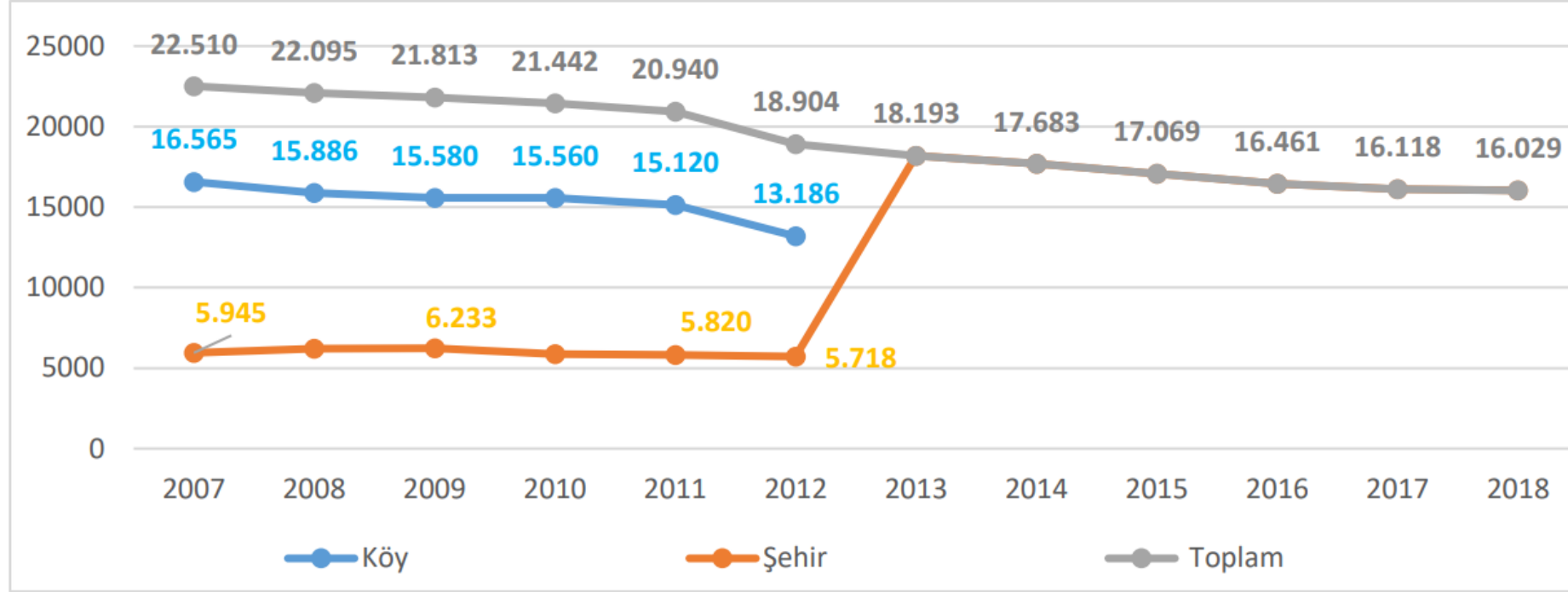

Doğanhisar Nüfusu ve Demografisi

- Doğanhisar İlçesine bağlı toplam 24 mahalle bulunmaktadır.
Toplam Nüfusu : 16.984 'dür. (2021 Doğanhisar Belediyesi)
- Nüfus' un yaklaşık 25%' i Çiftçi, 15%' i Memur kalan 60%' ı ise işçi, emekli, esnaf gibi insanlardan oluşmaktadır. (2021)
- İlçedeki dağlık ve ormanlık alanlardan dolayı tarımdan başka iş imkanlarının fazlaca olmaması nedeniyle ilçe nüfus ve sanayi açısından çok gelişmemiştir.
- İlçe nüfusu 2012 yılında 20.000 nüfusun altına düşmüş ve bu düşüşü sürdürmüştür.

Yıllara Göre Doğanhisar Nüfusu

Grafik 1 İlçe Nüfus Durumu

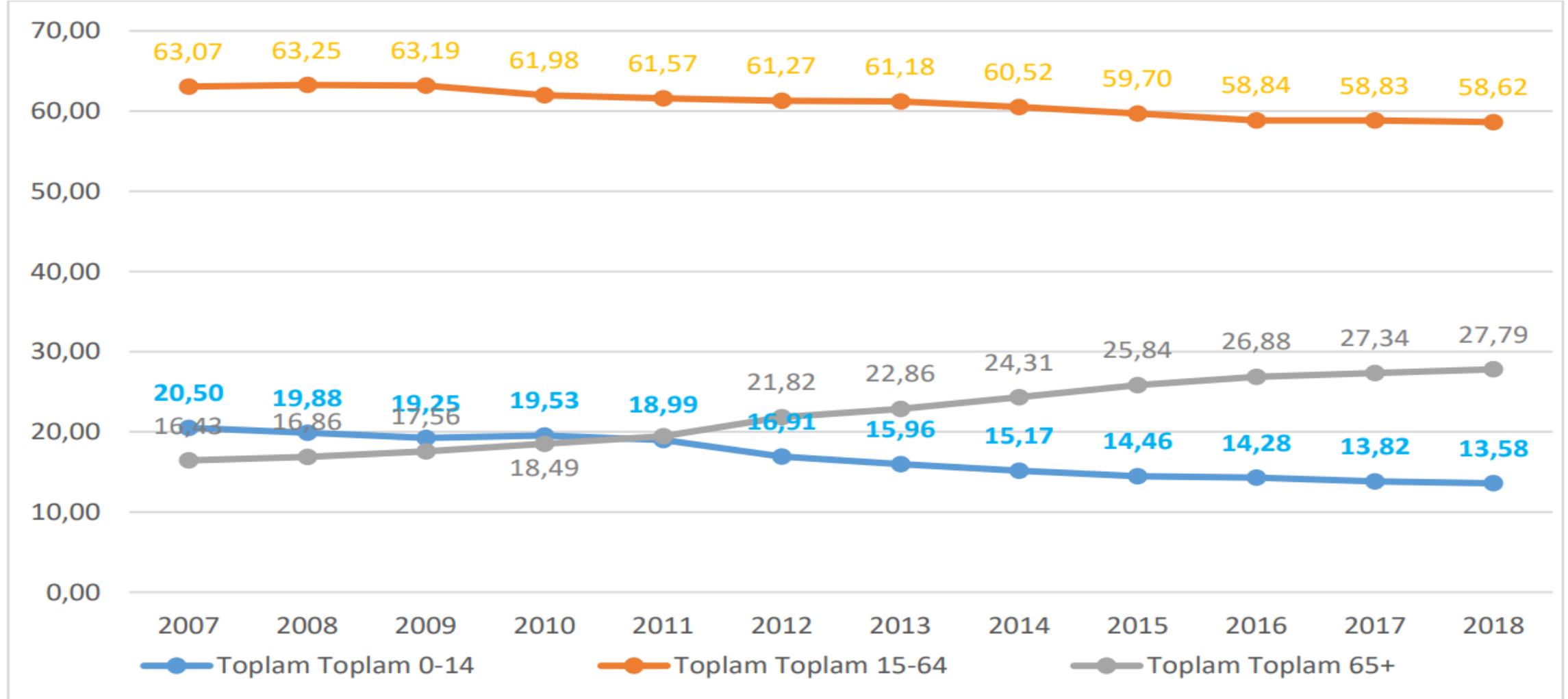
Kaynak: TÜİK, 2019

2007 ^[17]	22.510
2008 ^[18]	22.095
2009 ^[19]	21.813
2010 ^[20]	21.442
2011 ^[21]	20.940
2012 ^[22]	18.904
2013 ^[23]	18.193
2014 ^[24]	17.683
2015 ^[25]	17.069
2016 ^[25]	16.461
2017 ^[25]	16.118
2018 ^[25]	16.029
2019 ^[25]	15.810
2020 ^[25]	15.520
2021 ^[25]	15.134
2022 ^[25]	14.812

Wikipedia

Yaş Gruplarının Nüfustaki Dağılımı (%)

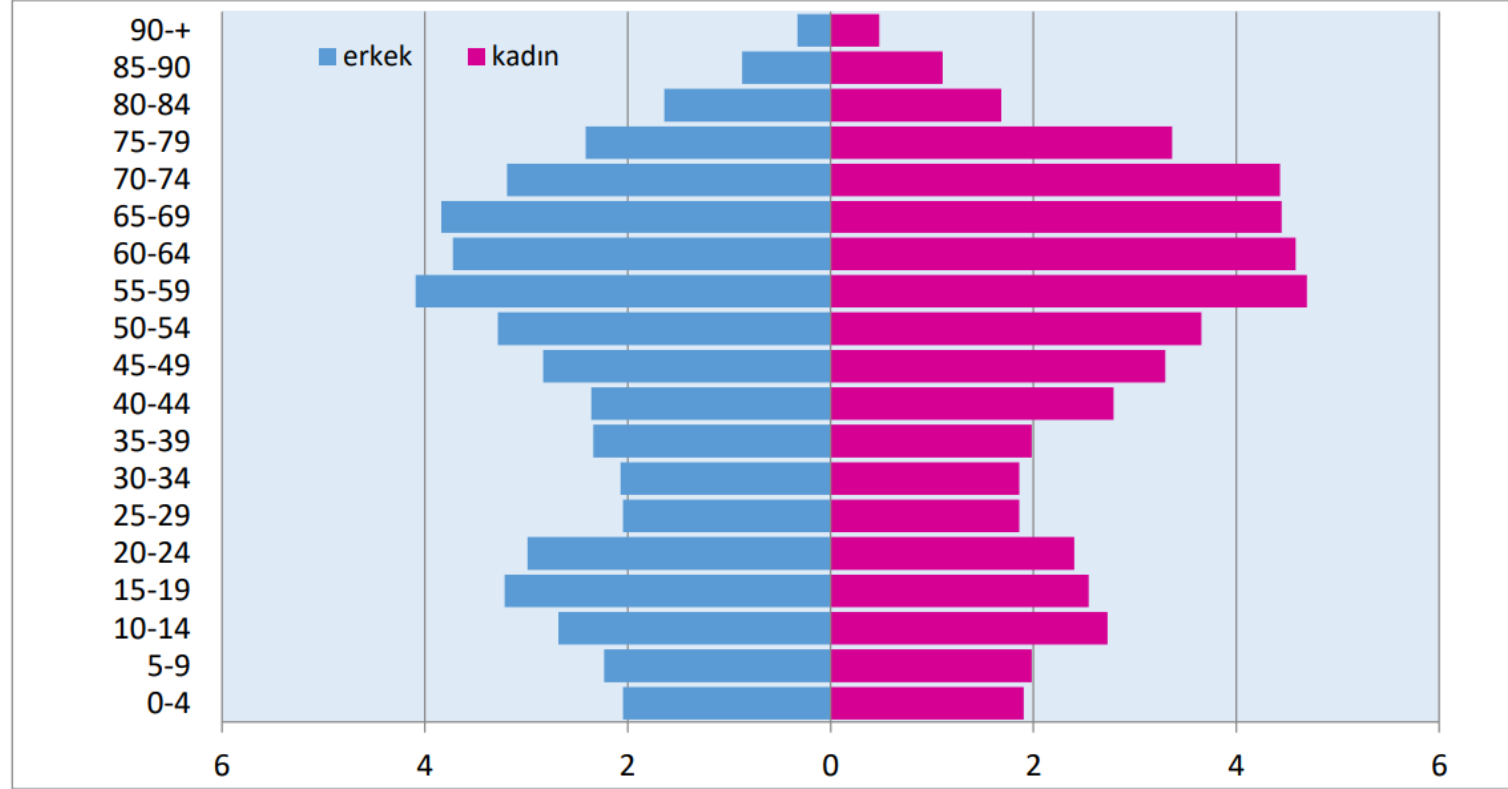
Grafik 2 İlçede Bulunan Nüfusun Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

Kaynak: TÜİK, 2019

Doğanhisar Nüfus Piramidi (2018 yılı)

Grafik 3 İlçe Yaş Piramidi, 2018

Kaynak: TÜİK, 2019

Görüldüğü gibi en yoğun nüfus grubunu 55-75 yaş arası nüfus oluşturmaktadır.

İlçe nüfusunda yaşlıların büyük bir payı vardır.

İlçede doğurganlık oranı düşüşte olup 2018 yılı için Konya ortalamasının altında kalmaktadır.

25 yaş itibariyle nüfusta bir azalma gözlenmektedir. Bunun temel sebebinin istihdam için göç edilmesi olduğu düşünülmektedir.

İlçede kadın oranı erkek oranından yaklaşık %3 daha fazladır. (51,5% - 48,5%)

Doğanhisar'ın Ekonomik Durumu

- İlçe ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Tarım alanlarında hububat, baklagiller, sebze ve meyveler üretilmektedir. Özellikle son yıllarda elma ve vişne tarımı artış göstermiştir.
- İlçenin genel alanı 56.344 hektardır. Bunun 20.900 hektarı ekilebilir tarım arazisidir. (37% oranında tarım arazisi)
- Hayvancılık da ilçenin önemli bir gelir kaynağı olmakla beraber son yıllarda azalma görülmektedir. İlçede koyun, keçi, büyükbaş, kümes hayvanları ve arıcılık üstüne hayvancılık yapılmaktadır.
- Tarımda ve taşımacılıkta at ve eşek gibi hayvanlardan yararlanıldığı görülmektedir. Tarımda makinalaşma seviyesi düşüktür

Doğanhisar'ın Ekonomik Durumu

- İlçe tarımının dışında ilçe halkı yaz aylarında başka il ve ilçelere ailecek vasıfsız işçi olarak gidip tarım işlerinden gelir kazanmaktadır.
- İlçede küçük bir sanayi sitesi kurulmuştur ancak sanayi geliri ve sanayileşme yok denecek kadar azdır.
- kasaba ve köylerde üretilen sebze ve meyvenin bir bölümü dışarıya satılmaktadır bir bölümü de haftanın Salı günleri kurulan pazarda satılmaktadır.

Doğanhisar'ın Geleneksel El Sanatları

Doğanhisar Testisi

- Doğanhisar'da toprak kap yapımında toprağının kalitesi ve farklılığı nedeni ile bu alanda kendine hatırı sayılır bir yer edinmiştir.
- Eski zamanlardan bu yana Doğanhisar'da kap kacak testi imalatının var olduğu bilinmektedir. Bu alanda tarihi eserler bulunmuştur.
- Ancak bir müddet boyunca testi yapıcılığı unutulmuştur. 1850'li yıllarda testi yapıcılığı tekrar yaygınlaşmaya başlamış ve "Kapçılar" sülalesinin büyüklerinden "İsmail Usta" bu sanatı tekrar canlandırmıştır. Öyle ki; o dönemler testi yapıcılığı önemli bir gelir kaynağı olmuştur.
- Cumhuriyet döneminde Soyadı Kanunu çıktığında bu sülaleye mesleklerinden dolayı "Kapçı" soyadı verilmiştir.

Doğanhisar'ın Geleneksel El Sanatları

Doğanhisar Testisi

- 50-60 yıl öncesine kadar Doğanhisar'da 150 adet testi pişirme fırınının varlığı kayıtlara geçmiştir.
- Her fırının tek seferde 250-300 adet ürün pişirme kapasitesine sahip olduğu düşünülmektedir ve bu da bu zanaatin bir zamanlar önemli bir gelir kaynağı olduğunu ortaya koymuştur.
- Doğanhisar belediye armasındaki testi sembolü buradan gelmektedir.

Doğanhisar Belediyesi Armasında Testi Sembolü

Doğanhisarlı Bir Testi Ustası

Doğanhisar Testileri

Doğanhisar'ın Geleneksel El Sanatları

Doğanhisar Peşkiri

- Doğanhisar'da geçmişte her ne kadar çok yaygın olsa da bugün unutulmaya yüz tutmuş el sanatlarından birisi de peşkir dokumacılığıdır. (Peşkir, keten veya pamuktan yapılmış havlu veya uzun bez)
- 15-20 yıl öncesine kadar Başköy ve Ayaslar adlı mahalleler başta olmak üzere her evde bir dokuma tezgahı bulunur ve genç kızların çeyizinde mutlaka bulunurdu.
- Bugün ise peşkir dokumacılığı ilçe halk eğitim merkezi tarafından teşvik edilmektedir ve eğitimler verilerek canlandırılmaya çalışılmaktadır.
- Ayrıca peşkir Osmanlı Döneminde de yaygın şekilde kullanılmış ve peşkirler kök boya yöntemi ile renklendirilmiştir.

Doğanhisar Peşkiri

Doğanhisar'ın Eğitim Durumu

Tablo 2 Eğitim Genel Durumu, 2019

	Derslik sayısı	Öğretmen sayısı	Öğrenci sayısı	Okul/kurum sayısı	Derslik başına düşen öğrenci sayısı	Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı
İLKOKUL	86	49	576	13	6,7	11,8
OKUL ÖNCESİ	7	8	69	2	9,9	8,6
ORTAOKUL	46	78	704	6	15,3	9,0
ORTAÖĞRETİM	45	59	504	5	11,2	8,5
TOPLAM	184	202	1853	27	10,1	9,2

Kaynak: İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2019

İlçede derslik başına düşen öğrenci sayısı 10,1 iken öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 9,2'dir. Türkiye geneline bakıldığında ortaokul düzeyinde derslik başına düşen öğrenci sayısı 24 iken, bu sayı Konya il genelinde 22 'dir. Doğanhisar ilçesi derslik başına düşen öğrenci sayısında ve öğretmen başına düşen öğrenci sayısında il ve ülke ortalamasından daha iyi bir konumdadır

Tablo 3 Bitirilen Eğitim Düzeyi,2017

	Okuma Yazma Bilmeyen	Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	İlkokul	İlköğretim	Ortaokul Veya Dengi Meslek Ortaokul	Lise Ve Dengi Meslek Okulu	Yüksekokul Veya Fakülte
2008	11,4	16,8	41,6	10,6	3,6	10,3	3,1
2009	11,0	15,6	41,9	11,6	3,6	10,8	3,8
2010	7,7	18,6	40,1	13,5	4,0	10,9	3,7
2011	6,8	18,8	38,8	15,3	4,0	11,1	4,0
2012	5,8	18,8	40,0	14,8	3,8	11,4	4,4
2013	5,6	18,3	40,2	14,9	3,9	11,3	4,7
2014	5,5	12,6	45,1	11,6	6,9	12,3	5,4
2015	5,3	12,2	45,4	9,9	8,4	12,4	6,0
2016	5,0	11,8	45,8	8,4	9,8	12,3	6,4
2017	4,7	11,1	46,5	8,2	9,4	12,9	6,6

Kaynak: TÜİK,2019

Nüfusun % 46,5'i ilkokul mezunu iken, ilköğretim mezunlarının sayısı toplam nüfusun %8,2'sine karşılık gelmektedir. İlçe nüfususun % 9,4'ü ortaokul, %12,9'u ortaöğretim ve %6,6'sı yüksek okul mezunudur. (2017 yılına göre)

Doğanhisar'ın Sağlık Durumu

- 2019 yılı itibariyle İlçede 1. basamak sağlık hizmeti veren kurum istatistiklerine bakıldığında 4 adet Aile Sağlığı Merkezi, bu merkezlerde hizmet veren 5 hekim ve 5 adet diğer sağlık hizmeti veren personel bulunmaktadır.
- 2019 yılı itibariyle İlçede 2. basamak sağlık hizmeti veren 1 kurum bulunmaktadır. Bu kurumda 14 hekim, 18 diğer sağlık personeli ve 25 yatak kapasitesi mevcuttur.

Dinlediğiniz İçin Teşekkür Ederim

- Doğanhisar'ın yöresel el sanatı ürünleri nelerdir?
- Doğanhisar hangi büyük olaydan 40 yıl sonra Türk hakimiyetine geçmiştir?
- Rivayet edildiği üzere Doğanhisar'daki kalenin ismi nedir?
- Doğanhisar hangi padişah döneminde ve kaç yılında Osmanlı Devletine bağlanmıştır?
- Doğanhisar ilçe olmadan önce hangi ilçenin bir bucağı konumundadır?
- Doğanhisar ilçesi Konya merkeze göre hangi yönde kalmaktadır? (Kuzey, güney vs..)
- Doğanhisar ilçesi Konya'nın hangi ilçelerine komşudur?
- Rivayette adı geçen Türkiye Selçuklu Ordusu'nun Başkomutanı kimdir?
- Doğanhisar nüfusunun büyük bir bölümü hangi yaş aralığındadır?

Soruların Cevapları

- Doğanhisar Testisi ve Peşkiri
- 1071 Yılı Malazgirt Savaşı sonrası yaklaşık 40 yıl sonra 1110 yılında
- Doğan Kalesi veya Doğu Hisarı
- 1467 yılında Fatih Sultan Mehmet devrinde
- Akşehir İlçesi'nin bucağı
- Batı veya Kuzey batı
- Akşehir, Ilgın, Hüyük
- Emir Doğan Bey
- 55-75 yaş grubu

Kaynakça

- <https://www.doganhisar.bel.tr/>
- <https://tr.wikipedia.org/wiki/Do%C4%9Fanhisar>
- <http://www.doganhisar.gov.tr/>